

RESIDENTIA CANONICORUM:

RESPONS.

Istud Juris praestatis duobus Canonicis requiriatur, ut etiam non residentes pinguiores suarum prebendarum fructus posse vindicare, per illud tantummodo temporis spatum, quo munieribus suis apud Regem, aut Reginam funguntur, atque etiam per totidem dies antecedentes & consequentes, quod idem opus est, tum ut a loco sua residentia ad Aulam se ferant, tum ut ab Aula ad locum sua residentia se recipiant.

Quod privilegium, plurimum requirentibus Regibus ac Reginis, iis induitum est, qui apud eos Ministerio a legationibus funguntur, aut munus obuent Capellanorum, aut Clericorum Sacello Regio seu Sacello Reginae addicitorum. Primit & antiquior Bullam, quam ei de habemus, dedit Clemens VI. 20. Aprilis 1350. in Avenicorum Civitate, & eo modo Regi Joanni, & Reginae Joanne ipsius Conjugi inscripti: *Vobis & successoribus vestris Regibus & Reginis Francie*, qua concedit iusmodi Beneficiariis, ut, licet absentes, valeant redditibus ac fructibus suorum Beneficiorum gaudere ac potiri; id est proventibus fuarum Præbendarum, seu Dignitatum, quas possident in Ecclesiis Cathedralibus aut Collegiis, quamdiu Ministerio Regio daturi sunt operam. Quæ Bulla referuntur a du Tillet & Chopin, & legitur in situ antiquo Parlamenti, & in spicilegio, Domini Lætæ Achéri (a).

(a) Stet. antiquior. Parlamenti part. 3. sit. 14. de Privilegiis Apol. Regi concessis. Specieles. Luc. d'Acensi. 10. 4. pag. 295.

Idem postea confirmatum fuit privilegium plurimis alias Bullis, tefante du Tillet, a quo citatur Bulla Joannis XX. qui eandem gratiam facit; auctoritate sua comprobans, ac ratas efficiens Bullockum aliorum Sumorum Pontificum suorum antecessorum, scilicet Alexandri IV. Martini IV. & Gregorii X. quibus adiungere licet datam in eodem genere Bullam a Pio II. quam citant Fevert (b), & Guimier (c) in Glosa Pragmaticæ functionis, in qua sic habet: *Similiter Capellani, Clerici familiæ & Domestici Regis & Regiae Francie, in coram servitu existentes, ex Privilegio Pii secundi, Manuæ conceperunt, possunt officium suum dicere in usum Romanum, vel Parisiensem: & ex illo Privilegio Clerici percipiunt grossos fructus suorum Beneficiorum & Præbendarum integraliter, tanquam si resident in iisdem.*

Erit fortasse quis, qui aduersus memoratum Prævilegium objicit, a Tridentino Concilio reficitur, ac penitus irrita facta suffit perpetuas quacumque non refendit dispensationes. At respondendum est, quoniam prædicta Bullæ non ipsa Galleanis, neque Clericis, sed ipsimet Regibus ac Reginis inferuntur, eum animaducentem Concilio non affuisse easdem abolere ac recindere; quippe aliter, quam verba generaliora adhibens, mentem suam aliquo aperiret. Præterea vero perpetua, si proprie loquamus, sentendæ non sunt ejusmodi dispensationes: propterea quod præsuntur ad illud spatium temporis certum, ac definitum, quo dicti Ministri, in obediendum manus suum incumbunt; quo quidem elatius tempore urget eos tum residentes, tum personalis eorum Beneficiorum functionis præceptum. Quod verbi omnino differtissimum habet Edictum promulgatum anno 1335, quod Philippum de Valois auctorem suum vindicat; & inpter confirmavit Edictum Melodunense datum ab Henrico III. Parisiensem mente Februarii 1580. (d) Iudicante Clero Gallico. En verba sunt quæ in eodem leguntur: *Cantores scelli nostri, expleto suo trimetri, obligabuntur se se recipiunt in locum Præbendarum & aliorum Beneficiorum, de quibus tis prouisum fuerit ad omnes residentes, ibidem annexis dictis Præbendis atque aliis Beneficis perfundiri muneribus. Alioquin, nisi parcent, fructuum ac proventum memoriarum Præbendarum, & prefatorum aliorum Beneficiorum residentium requirementum ademptione ac privatione mulabuntur: unde ait Renatus Chopin (e): Auticum sacrificium, expleto trimetri Aule obsequio, Canonicus sui munia . . . obire debet, ipsius aliquo compendit, fructuarisque obventionibus excludens. Ex quibus verbis duo potissimum inferen-*

(b) Fevert

loc. cit. & apud

Nam Niccol. Boe

rillus decif. 17.

Carol. de Gra

filiis 1. 2. Re

gal. Franc.

Chaffaenu

Ca

neutiquam vero de illis, quæ ex sua institutione talog. glor.

primo exemplari,

aut ex utro

qui ab omni æta

te memoria invaluit,

exigunt personale &

actuatu

re ministerium ad sacrum altare; quale est minis

terium canendi quotidie Epistolam aut Evange

lium intra Canonice Missa solemnia, cui mini

sterio, qui intervint, Titulares a Chopin ap

pellantur (g): *Servi hebdomadariorum, quaque gleba**adscripti.* Neque enim præfati Beneficiarii possunt

residentes vacacionem sibi vindicare, ex pra

textu, quod Regi dent operam; quemadmodum

cautum est Arrebia a supremo Senato pronuncia

tis, quæ referuntur ab eodem Autore, & a Pra

te Maitre (h): neque etiam petes est ipsum

Capitulum, ejusmodi Canonico pinguiores fra

ctus condonare.

Secundum, quod advertendum est, præfatis ni

mum Ministris Ecclesiasticis non acquiri per tri

metrum tempus iporum in Aula obsequi ex isto

Prævio & summis Pontificibus concepto quotidiana

nas distributiones: quoniam, nemum in iporum

Bullis quotidianarum ejusmodi distributionum

condonatio enunciatur, quin potius expre

pro

scitur excipitur, Regi veris, quæ refert Fevert. A

sanci

fede induitum est, ut omnes Clerici, &

personæ Ecclesiasticae, Regis insitentes obsequi fructus

suarum Beneficiorum percipiunt, quotidianis distribu

tionibus dantaxat exceptis. Quibus contentaneæ

omnino sunt literæ Regis, quæ olim circumcri

bi confueverant sub appellatione literarum signifi

cianarum, in quibus eadem adhibetur exceptio, &

quæ, testante laudato Autore, istis concipiuntur

verbis: *Mandantes, quatenus (talem) Clericum ve**frum de fructibus Canonici, Præbenda ac Ben**eficiorū uī & gaudere pacifice faciat, distribu**tio**nis quotidianis iamen exceptis.*

Tertium tandem est, in Capitulis nimirum, in

quibus extant tantummodo Canonici duodecim,

non posse, nisi duos ex eisdem dicto Prævio

donari: & quatuor dantaxat, in iis que constant

numero Canonicoorum viginti quatuor, & sex in

iis, in quibus numerus superior occurrit. Ratio

est, quia aliquo frigeri cultus Divinus, & sup

modum ibidem imminueretur. Atque sic con

stitutum est Edictum anni 1594, quod ab ampliori

Consilio tam factum est atque comprobatum (i).

C A S U S XI.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

XII.

XIII.

XIV.

XV.

XVI.

XVII.

XVIII.

XIX.

XX.

XXI.

XXII.

XXIII.

XXIV.

XXV.

XXVI.

XXVII.

XXVIII.

XXIX.

XXX.

XXXI.

XXXII.

XXXIII.

XXXIV.

XXXV.

XXXVI.

XXXVII.

XXXVIII.

XXXIX.

XL.

XLI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

XLX.

XLXI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

integros computandos ab ipsa die confecta resignationis , Beneficium fieri vacans ex obitu : & Provisiones ex ejusmodi resignatione obtentas , irritas prorsus esse ac nullius valoris .

Diximus : Quia a primo suo exorsu in hoc Regno obtinuit : Dici namque his diebus hodiernis omnino potest , candem nihil jam utilitatis arque roboris ibidem habere : quoniam usus invaluit ex filio ordinario Curia Romanae , ut eidem ex presta verborum clausula confuctum fuerit derogare ; modo ipsius derogatio non verteret in damnum Indultorum Cardinalium , qui juxta pactum , de quo inter eos convenit , post electionem Pauli IV. non possunt a Summo Pontifice preveniri , etiam si non nisi Regia diplomata adhuc obtinuerint , sive soli sint Beneficii Collatores , sive conjunctum cum aliquo Capitulo isto jure potiantur , sive tandem sine ejusdem tantummodo Patroni . Verum nunquam licet mortem Beneficiarii defuncti celare , nec Cadaver obregendo servare clanculum , quin etiam tanquam rei Capitalis agitur reus , quicquid horum alterius admittit .

Ex alia ejusdem Cancellariae regula , quæ dicitur regula de publicandis , quacumque resignatio fit caduca , cum ea Resignarius publicam non fecit , & receptis e Roma provisionibus , sex menses abire permisit , ipse non curans se in possessionem induci : aut unum tantummodo mensem , si ei ab Ordinario fuerit provisum , & interjecto temporis istius spatio Resignans in possessione etiamnum extans decedat ; tunc namque Beneficium censetur ex obitu vacante . At vero si Resignanti adhuc vita suppetat , cedunt Resignario tres anni integrum , ad eum de possessione deducendum , qui numerandi sunt ab ipsa die consecutarum in favore ipsius provisionum : intereaque Resignans fructus beneficii suos efficit , usque dum possessione fuerit a Resignario expulsus ; quemadmodum judicatum est ab ampliori Conflito Arreto ea de re lato 13. Aug. 1638. At tribus annis semel elapsis , Resignario nullum jam cedit jus ad Beneficium , & ipsius Provisiones caduca omnino evadunt arque nullius pretii , quoniam in eo casu Resignans censetur Beneficium possidere ex novo titulo ; quem ei confert possessionem triennis , secundum Regulam de pacificis , quæ ex Edicto an 1646. in Gallia recipitur .

Potest resignari vel in propria persona , vel per Procuratorem : at omnis Procuratio ad resignandum debet , 1. scribi coram uno Notario Regio , aut Apostolico , ac deinde referri in publicas tabulas . 2. Esse specialis ; hoc est , auctoritatem faciens resignandi tale Beneficium tali persona . 3. Eum , a quo conficitur ista procuratio , puberem factum esse , necesse est , id est ad annum etatis decimumquartum expletum pervenisse . 4. Eam oportet proprio suo effectu donari intra annum a die , quo confecta fuit , numerandum , hoc est , vi procurationis istius ipsa resignatio intra annum non subsequatur , procuratio fit caduca , & quasi rescia habetur : adeoque , quæ post elapsum annum vi caduca istius procurationis Proviso accessit , non potest vincere provisionem ei concessam , cui de eodem Beneficio fuit per obitum provisum 5 Semper potest revocari ac rescindi , re adhuc integræ ; hoc est , antequam Resignatio in Curia Romana admissa fuerit juxta formas servandas . 6. Quoniam Procuratio ministerium inducit omnino gratuitum atque ex benevolentia , solvitur per mortem illius , qui Procurationem fecit , aut per illius obitum , qui candom sibi factam suscepit , juxta isthac Imperatoris Justiniani verba (a) . Si : adhuc integræ mandato , mors alterius interveniat , id est , vel ejus qui mandaverit , vel illius qui mandatum suscepit , solvitur mandatum .

Potest procurator designari ac constitui non Ecclesiastica tantummodo persona , sed etiam Laica . Verum ut , quod inde posset emergere , incommodo occurrit , usi receptum est , ut , qui rebus in Curia Romana conficiendis praeficiuntur , & ut ergo dicuntur Expeditionarii , iis omnes designarentur . Procuratores , ne scripta procuratio per obitum illius , qui Procurator indicatus fuisset , solveretur .

Ut nemini licet vim adhibere , qua sibi resignationem alicujus Beneficij exerceret , nemini quoque succurrere potest puerilis infirmitas Designantibus ; adeoque quando minor est decem & octo annorum , & Beneficium resignavit , non implorato aut tutoris aut patris sui consensu , usus invaluit , ut ejusdem resignationis rescio ab eo postmodum confecta , rata habeatur , cum nullo alio Beneficio gaudet , ex quo vita necessaria sibi subministrantur , excepto casu , in quo beneficium abdicasset , quod ex genere suo discrepantiam cum alio ejusdem generis haberet . Verum post expletam istam etatem Resignatio confecta sine dole & sine corruptela non potest rescindi , cum semel in Curia Romana admis- fa est;

sa est : quoniam etas annorum decem & octo quantum ad istam rem tantummodo justa ac legitima censetur .

Cum Resignatio pura est atque simplex , & Resignans animo habet eandem rescindere , antequam a Collatore fuerit admisa ; ipsius rescio denuncianda est ipsiusmet Collatori : At vero cum resignatione confecta est in favorem : satis est , si ejusdem rescio ipsi Notario , cujus ministerium adhibitum est , denuntietur , aut eo absente in ejus domicilium , vel etiam ipsiusmet Resignatario , quemadmodum observat Mornacius (a) . Quoniam vero posset contingere . Resignarium esse malæ fidei , & se se e conceptu abdere , eo fine ut ipsam denuntiationem declinaret ; in eo casu isto potissimum remedio utendum est , nempe quod Resignans coram Notario uno ac dubibus testibus significaret , a se rescindi resignationem talis Beneficij confectam in favorem talis personæ : Quod non antea peragendum est , nisi primum scriptis actis de perquisito absente .

Potest resignans , antequam sua resignatione confecta in Curia Romana admittatur , Beneficium dimittere in manibus proprii Episcopi : quo quidem in causa necesse est ipsius dimissionem Resignatario significari iisdem formis adhibitis , quæ adhiberi solent in denuncianda aliqua rescio .

Interdicunt Edicta , pena imposita , quod nullum atque irritum futurum sit instrumentum , ne testes resignationis adhibeantur Domestici , quæ coram Notario scribitur . Quod est intelligendum de iis , qui etiamnum sunt in simulatu apud resignantem tanquam suum Dominum , quicque continuam habent in illius domo , a quo testes assumuntur , commorationem .

C A S U S P R I M U S .

Rescovitus in animo habens quamdam , quæ gaudebat , afferre fratrem Rupeerto Praebendam de eadem conficit in manibus Episcopi resignationem in favorem . 1. Quoniam mōro periculoso laboranti per tempus non licuit mittere Roman . 2. Quia ea ratione voluit effugere impellas , quæ ab aliquibus annis dimidio fere pluris in creverunt , quæque simoniā redolentes , aut latenter turpis ac iniqui quæfuis conditione aliquatenus referentes habebat . Quia de te quæfuis duplex inilitur . Prior , utrum Episcopus potuerit euī modi resignationem admittere , & ea admissa , Rupeerto Canonice fit providendum . Altera , utrum legitime latente Rupeerto provisum fuisse , si Cœleste resignationem expressam in favorem non conficeret ; sed fidem ab Episcopo tantum exegisset , futurum ut Rupeerto conferret Beneficium :

R E S P O N S U S .

Antequam propositam speciem discutiendum agrediamur , non erit abs te observare , quoniam ex ipsius historiæ monumentis competit sit , a plurimis Episcopis vite sanctitate omnino conspicuus futuros successores delegatus fuisse ; cum pericipiebant , id in utilitatem atque commodum ipsius Ecclesiæ plurimè vertere ; resignationes in favorem , primævis Ecclesiæ temporibus fuisse inauditas , & ne minimum quidem earum reperiri vestigium in antiquo Jure neque in collectione antiquorum Canonum , quæ per scripta est a Gratiano , neque in corpore Decretalium publicatissimum anno 1230. auctoritate Gregorij IX. nec etiam in Clementinis , hoc est , in Constitutionibus editis a Clemente V. & promulgatis a Joanne XXII. sedente in Civitate Avenorum : Siquidem S. Canones nunquam permisiter resignantibus , ut sibi fæcilius eligerent , & verbis expressis designarent in suis procurationibus ad resignandum : Quoniam ejusmodi electio videatur Canonicis omnibus institutis & doctrinae sanctorum Patrum penitus adverteri ; ut patet ex ista responsione , quam Papa Zacharias scripsit ad S. Bonifacium Archipicopum Moguntinum (b) : De eo autem quod tibi successorem confinire dixisti : ut te vivente , in tuo loco eligatur Episcopus , hoc nulla ratione concedatur : quia contra omnem Ecclesiasticam regulam , vel instituta Patrum , est monstratur .

At quoniam , qui fertur in primis , hodiernus unus , is qui Beneficia sua habebant ut familiaria & quasi domestica bona , ab initio visus est plurimum eo conducere , ut eadem inter conanguineos perpetuarentur , aut amicis transmiserentur : Ejusmodi resignationes cunctis plaudentibus ubique obtinuerunt ,

(a) Mornacius
in L. 41. t. 1.
lib. 12. &c. n.
l. 15. tit. 5. l.
17. digest.

(b) S. Ant. 1.
pert. canon. 1.
tit. 2.
c. 5. 1.
ad Raim. in
canon. 1. tit.
1. 5. 1.

(c) R. Pachal.
in e. signifi-
cata. delec-
tio. electio.
pert. lib. 1.
tit. 8.

(d) S. Ant. 1.
pert. canon. 1.
tit. 2.
c. 5. 1.
ad Raim. in
canon. 1. tit.
1. 5. 1.

(e) lib. 111. 1a
propositio 4.
de concele-
stis. pert. Ec-
cl. non vacan-
tia. 1. tit. 8.

(f) S. Ant. 1.
pert. canon. 1.
tit. 2.
c. 5. 1.
ad Raim. in
canon. 1. tit.
1. 5. 1.

(g) S. Piat. V.
in Bull. Qua-
ta. 1. tit. 1.
c. 5. 1.
ad Alex. III.
pert. canon. 1.
tit. 2.
c. 5. 1.
cum compo-
nendum ad
Apollon. 1. tit.
1.

RESIGNATIO.

224

(a) Urb III. In
e. quatuor &
de res. permut.
lib. i. c. 1.

ri, inquit, nos eam non duximus admittendam, pro
eo, quod videbatur prouen illicite padioei speciem
contineat. Cui congruit Urbanus III. qui sic ait:
Generaliter itaque tenet, quod communationes Pre
bendarum de jure sive non posunt; preferentia padioei
non premisa, que circa spiritualia, vel conexa spi
ritualibus laborem continet semper simonia (a).

Jam vero ne ea potestae gaudent Episcopi, qua
valeant aliquam a Iohanne Simontio purgare resigna
tionem: Siquidem nec ipsius Legatus, qui dicuntur
a latere, juris istius prerogativa concedat. So
lius est ergo Summi Pontificis talem exercere po
test, ut pleno iure Beneficiorum de laudata Ecclesia
Aliud etiam memorat exemplum resignationis ca
sa permutationis cuiusdam Abbatiae, quam posside
bat Claudio de Blampignon, pro alia quadam
Abbatia, qua gaudebat Caesar de Bandeau de Pa
rabere, facte 10. Martii 1663. & aliam resignationem
duarum Abbariarum inter Michaelm de Marolle, Abbatem de Lilleloin, & Gildardum Brunet Abbatem de nostra Domina des Mureaux
Ordinis Praemonstratensis in Diocesi Tullensi,
convertent 30. Martii 1674.

CASUS II.

(b) Jo. Cal
bus. can. theo
& prax. l. 2. c.

Crispinianus Parochus de S. Auberto confec
tione resignationem sua Curie in manibus cuiusdam Ab
batiae, qui jure Patronatus in eamdem gaudet, in
favorum Leonardi iuri Vicarii. Num praefata resi
gnatio Canonici contentit institutio? Si vero dif
ficit, numquid non posset ipsa ad corundem norm
am exigere ex collatione que de eadem Episcopos
concederet, adeo ut Leonardus ea ratione & vi pre
dictae collationis legitimus titularius evaderet?

RESPONS.

(c) c. concen
tur. l. 4. q. 1.
long. l. 1. R

Est profecto vitiosa, que confecta est a Crispini
ano, species resignationis, dubiusque potissimum de
causa. Prior quidem est, quantum non potest, nisi
in manibus ipsius Summi Pontificis Beneficium in
favorum resignari. Occurrit namque in ejusmodi resi
gnatione simonia, propter eam, que ei accedit,
padionem; ut manifestum est ex istis verbis Greg
orii IX. (K). Padionem sicut a vobis... pro quibusdam
spiritualibus obtinendis, cum in huiusmodi omnis pri
mum, omnis conventio debet omnino cessare, nullus res. de pa
penitus sunt momenti. Porro species ita simonia,
que est ex Jure Ecclesiastico, non potest nisi a
toto Papa, ceteris quoque sunt Superioribus Ec
clesie exclusis, purgari.

(d) Vide Do
nate. & Con
fessio.

Altera causa, propter quam vitiosa est ac nulla
quam Crispinianus confecit in favorum Leonardi
resignatio, est quod quemque resignatio etiam
simplex non potest nisi in manibus ipsius Collatoris,
nisi quoniam vero in manibus Patroni licet Ecclesi
astici, canonice & validè fieri: quemadmodum ap
petit demonstratur ex istis verbis Alexandri III.
terribilis ad Episcopum Tornacensem (l) Univers
itatis personis sui Episcopatus sub distributione prohibe
re. Deinde Regalia: Et sic iudicatum est Arresto
7. Maii 1601. Consuluntur ea de reationum mo
menta, quibus vindicantur Immunitates Gallicana
Ecclesie (f). Potest quoque adhuc Blondeau in addi
tamentis suis ad Bibliothecam canonicanam Bouchel
(g), in quibus, ut stabiliter jus, quod Rex habet,
tempore Regale, plene iure conferendi, citantur ac
referuntur ad Authorum unum Arrestum 24. Maii
1550. aliud 11. Febr. 1551 & aliud 28. Apr. 1557.
Ex quibus inter se, 1. Resignationem, de qua
agitur, non posse ex collatione, quam Episcopus
Leonardo postmodum concederet, ad legitimam
formam reduci; quippe non sit ponens ultimam E
piscopum, purgare resignationem factam in fav
orem a pacto simoniaco, quod in eadem continget.
2. A fortiori, istam resignationem futuram quoque
nullam ac simoniacam; si Patronus, in cuius ma
nus confecta fuerit, foret Laicus, atque in eo ca
suum Beneficio spoliandus est Resignans; ut fer
tur in Decretali quodam, quam Innocentius VIII.
(m) Archiepiscopo Civitatis Dronchheim in Nor
vegia inferit, in qua laudatus Papa ait, Hi preterea,
qui Beneficium Ecclesiasticum sibi collatum fuisse in ma
num Lacum resonante, illud denuo a Laico suscep
runt, codem sibi Beneficium spoliandi; licet resig
natione facta nullum obtinere firmaret.

(f) Tom
16 m. 1. & seq
e. p. 154.
(g) Bona
fides. in
v. Collatio
pag. 265.

Diximus, resignationem etiam puram ac simplicem,
qua communem iuritatem dimissionis appellatio
nem, fieri canonice non posse, nisi in manibus ipsius
Collatoris. Quia de re obliterandum est, si confec
ta fuerit in manibus Patroni Ecclesiastici, futu
rum ut aliqua ratione corrigetur ex provisionibus,
quas Episcopus Resignatio concederet, vito pre
sentationis instrumento ejusdem dicti Patroni,

RESIGNATIO.

225

adeo ut, renunciatione facta a Resignante iuris
morte pendat, si Laici fuerint (i), si vero Ec
clasiastici, sive Beneficiorum defuncti, possident
rum inhabiles, multisq[ue] præterea subiacent pe
cuniariis, quas Judicii viuum erit itidem irrogari.

Tandem, ut explananda præfati materia finis
imponatur, animo tenendum est. 1. Illegit verba
Regula decima octava Cancellaria Romana: Qua
vis autoritate conferatur, uero non recipi in hoc
Regno, quod resignations, que in manibus Ord
inariorum conficiuntur; sed tantummodo quant
um ad eas, que sunt in manibus Summi Ponti
ficis aut ipsius Legati: Idque firmatur innumeris Su
premarum Gallie Curiarum judiciis, quibus ab Or
dinario in vim resignationis Provisis excludit Provi
sum per obitum, qui contigerat intra 20. dies, facta
in morte resignationis. Quae verba adhibentur a Ca
bassut, & Collator posse, si sic ei libuerit,
collationem suam donare, viso Patroni istius no
minationis instrumento. Quemadmodum enim fert
Glossa in eandem Decretalem (a): Quantum ad
c. cap. Quod in
ci. dubius. v. In
manum Lau
to. c. 1. cap. 82.

(a) Gloss. in
c. cap. Quod in
ci. dubius. v. In
manum Lau
to. c. 1. cap. 82.

(b) Sambovius
to. c. 1. cap. 82.

(c) Casus III.

AMANDUS, cum in periculoso morbo ver
satur, resignavit suum Beneficium in Curia Ro
mana, prima die Januarii in favorem Manlii; At
vero cum morte sublatius sufficeret post dies ab illinc
quincunx, Sempronius qui ejusdem Praesentator
erat, ad illud Julianum nominavit, qui obtentis
ab Episcopo Provisionibus, in illius possessionem
festatim induci curavit. Resignatio confecta
in favorem Manlii, qui provisiones expediri sibi
obtinuit, sive Canonica & valida; adeo ut Julian
iano nullus de eadem justæ controversiæ locus
accedit;

RESPONS.

Resignatio ab Amando facta in favorem Manlii
nullius omnino roboris est; Legitima vero est,
quæ in gratiam Juliani fuit imperata provisio.
Ratio est, quod Beneficium a Beneficiario ægrotante
resignatum in favorem censeatur per obitum
vacare, nisi per viginti dies integras a confecta
resignatione Resignans vitam suam duxerit. Atque
sic constitutum fuit decima octava Regula Can
cellaria Romana quæ oblinet in Gallia, & istis
verbis concepit. Item voluit (Papa) quod si quis
in infirmitate constitutus resignaverit aliqued Benefi
cium, sive simpliciter, sive ex causa permutationis,
vel alias dimiserit, aut illius commende ceferit,
sive ipsius Beneficii uniuscunque, etiam vigore
supplicationis, dum efficit manus, signata: Et postea
infra 20. dies, a die per ipsum resurgentem præstis
confessus computandos, de ipsa infirmitate decesse
rit; ac ipsum Beneficium quavis autoritate conser
vatur, per resumptionem sic factam, Collatio bujusmo
di nulla sit, ipsiusque Beneficium nibolimum per
obitum censeatur vacare.

Inde sequitur, cum ante viginti dies expellos
Amandus obiit, nec vitam ulterius protraxerit,
quam diebus quindecim a confecta sua resignatio
censetur, regule de infirmis resurgentibus, que sub
appellatione communis regule viginti dierum ut
plurimum circumscribitur, verbis expressis deroga
tum fuisse, supponatur. Enim vero contingat
cauſa, quod in provisione concessa a Summo Pon
tifice, præfacta derogatio enunciaretur, quemad
modum hodie exprimit solet in omnibus fere pro
visionibus, que Roma mittuntur in Galliam; con
stat omnino, candem validam futuram esse ex ipso
die accessus Curiosi; modo tunc temporis etiam
nihilominus in Gallia eadem plurimum ob
tinere: quemadmodum colligere est ex Arresto
quadam Supremi Senatus Parisiensis 12. Julii 1578.
Quod referit le Prete (d); si etiam Bengeus cen
setur (e). Eadem quoque sententiam Sylvius am
pliebat (f), & in una quadam ex suis Decisio
nibus 10. Decembris 1642. sic habet: Ratio istius
regule fuit, ne per renunciations infirmorum defra
udentur Ordinarii in conferendas Beneficia vacantes
... ac insuper ut detur successio in Beneficio, ac li
centia libera disponendi de illis, sicut de bonis tem
poralibus. Quam rationem postremam ipse etiam
litterat Rebus.

Ex his, que diximus, addendum, ut certior
fiat dies obitus Resignantis, ejusdem oportere men
tionem haberi in defunctorio catalogo Parochi,
aut alterius Ecclesiastici Superioris loci, in quo de
vita decedit; quemadmodum fertur Edicto Fran
cisci I. dato anno 1539. (g), que etiam edicuit
1. ut Domesfici, qui sunt in famulatu apud Bene
ficiarium defundit, tenentur ad ejusdem obitum
quam diligenter remuniantur; idem, si pre
fenti (h) Edicto non pareant, pena corporis in
glossa.

(i) Edict. an
ni 1539. art. 49.
1. ut 51.

(h) Ibid. art.
52.

(k) Jo. Ca
bassut. juris
can. theor. &
prax. l. 2. c. 19.

E apud eum
Papo l. 2. pla
citorum tit. a.
c. de infirmis re
sign. 2. art. 2.
Imbertus in
Enchiridio. v.
Regula Can
cell. 20. diebus
duobus l. 2.
de Benef. c. 1.
c. 5.

Chapinus de
sacra Politia.
l. 1. tit. n.
Charondas l. 1.
responsorum c.
15. & lib. 1.
pandectarum.
c. 1.

Peleus lib. 2.
actionum fo
tentium c. 19.
Louet lib. 1.
cap. 5.

(l) Charon
dis cit. lib. 1.
pandect. c. 1.
(m) Petrus
Rebus ad hanc
regulam. 12.
glossa. 11.

(n) Joan. Ca
bassut. in loco
cit. a. 11.

(o) Molina
in Reg. de in
firmit. 9. 227.

(p) 14em. 15.
§. 163. & 165.

sit, & in quamam rerum circumstantia suum effec-
tum consequtatur; Juvat, quibus concipitur, hic
loci verba referre & eadem interpretari, siquidem
in hoc Regno recipitur & viget a tempore, quo
fuit a Parisiensi Parlamento acceptata atque in ip-
suis publicis tabulas relata 20. Novembris 1493.

Ex quibus verbis exprimitur præfata Regula,
quaæ Auctores habet Innocentium VIII. & Julium
II. atque inter eas, quaæ Cancelleræ Romanae pro-
pria sunt, decima oœtava reconfutatur. Item voluit
(sua laicitas) quod, si quis in infinitate constitui-
tus resgnaverit aliquod Beneficium, fave simpliciter,
fave ex causa permutatione; & postea infra 20. dies
extendi, ut non possit circumscriptiones & qui-
(a die per ipsum Resignantem præstans confessus
computandos) de ipsa infinitate decesserit, ac infam
Beneficium confosur per resignationem sic faciat;
collatio hujusmodi nulla sit, ipsungue Beneficium per
ubit vacare censetur. Ex quibus verbis apertum
est, in ista Regula tria potissimum occurserunt, que
ad materiam præsentis substantiam omnino perti-
nent. Primum quidem, quod Resignans ipsa etiam
infinitate determinat, cum scripto conficit
procuracionem ad resgnandum. Secundum vero,
quod resignatio fit completa & numeris omnibus
ab solita; hoc est, admisit fuerit a Superiori, pe-
ties quem refidet ejusdem acceptanda legitima
facultas. Tertium denique, quod Resignans de in-
finitate eadem decedat, infra viginti dies com-
pletos, non quidem ab ipsa die scriptae procurati-
onem ad resgnandum, ut (a) perperam intellexit
Gomefus Auctor aliunde probatissimum; sed a die
qua resignatio admisa fuit, computandos. Quam
conditionem præfata Regula Julius II. addi-
dit; ut obseruat Molinaeus in suo, quod in istam
Regulam scripti commentator, & post eum ad-
verterunt ceteri quoquot sunt utriusque Juris Inter-
pretes Gallieci, qui in eandem interpretationes
habuerunt; Quia quidem nondum vigente Regula
Beneficiari, qui quādū vixerunt, inquit Molinaeus,
nunquam cœdere voluerunt, morientes autem,
velut supremo quodammodo & instar cuiusdam suc-
cessorij hereditaria transmittere satagunt in certam
personam velut ictamente institutum contra Canones.
Quibus verbis licet quoque subjicerem, eo etiam fine
memorata Regulam sūisse constitutam, ne
Ordinarii nimis fringantur iure suo.

Obseruant enim, Collatores Ordinarii ipsi Re-
gule nullatenus obnoxios esse, quantum ad Bene-
ficia, quæ conferunt in vim aliius dimissionis,
aut resignacionis puræ & simplicis, quemadmo-
dum statutum est quodam Arresto Parisiensis Par-
lamenti lato 14. Augusti 1542. & alio judicio dicto
23. Decembri ejusdem anni, quod utrumque Ar-
restum a D. Le Maistre in eodem Parlamento pri-
mario Praefecto pronuntiavit et. At vero eidem
Regule subiectiuntur quoad permutations, quas
admisserunt, juxta Arrestum 14. Aprilis 1675. rela-
tum a Blondeau in suis additamentis ad Bouchein.
Ratio est, quia non minus ligantur permutatione
manus Ordinariorum, quam manus Papæ, resigna-
tionibus in favorem: Quod certo certius etiam
confat, quando contingit, permutationem factam
fuisse in dannum Indulctoriorum, Graduatorum,
& Patronorum; ut idem Blondeau post Molinaeum
annotat (b).

(b) Idem ibi. S. 110. & seqq.
Tandem nec locum habet memorata Regula,
quantum ad Equites Melitenses, quoniam eorum
commendæ, proprie loquendo, Beneficiorum na-
ture non retinet; Hoc regule 20. dierum, addit.
(c) Idem S. 121. Molinaeus (c) non habet locum in Commendatariorum
Hospitalium S. Joannis Hierosolimitani: quia non sunt
(d) Idem S. 122. Beneficia, &c. Additque laudatus Auctor (d): Hac
regula non pertinet ad Beneficium permutatione, quod
forsan est de Patronatu laico. Alias observationses,
quæ leboris sunt momenti, qualque legere est in
Bibliotheca Canonica Bouchel (e), & in addi-
tione, V. In-
dulta, p. 730. prætermittimus.

C A S U S IV.

De cura S. Leodegarri, cuius collatio ad Epi-
scopum Diocesanum pleno iure pertinebat, & va-
catione occurserat, Patricius in Curia Romana sibi

provideri obtinuit, ad quam Carlorem extraordi-
narium festinante miserat; & eandem Joanni
contulit Episcopum. Utique provisio fuit eandem
diem adscriptam. Numquid non est Patricius Jo-
anni præponendum?

R E S P O N S .

Prinsquam solvatur proposita difficultas, juvat
istam observationem præmittere 1. Summum Ponti-
ficem ista juris prærogativa gaudere, quod jux-
ta conventum Leonem X. inter & Franciscum I.
Concordatum (f), valeat ordinariis preventre col-
lationes. 2. Ju ifud præveniendi non uide adeo
extendi, ut non possit circumscriptiones & qui-
(a die per ipsum Resignantem præstans confessus
computandos) de ipsa infinitate decesserit, ac infam
Beneficium confosur per resignationem sic faciat;

(f) Concordatum de manu Apollonii Declarante.

collatio hujusmodi nulla sit, ipsungue Beneficium per
ubit vacare censetur. Ex quibus verbis apertum
est, in ista Regula tria potissimum occurserunt, que
ad materiam præsentis substantiam omnino perti-
nent. Primum quidem, quod Resignans ipsa etiam
infinitate determinat, cum scripto conficit
procuracionem ad resgnandum. Secundum vero,
quod resignatio fit completa & numeris omnibus
ab solita; hoc est, admisit fuerit a Superiori, pe-
ties quem refidet ejusdem acceptanda legitima
facultas. Tertium denique, quod Resignans de in-
finitate eadem decedat, infra viginti dies com-
pletos, non quidem ab ipsa die scriptae procurati-
onem ad resgnandum, ut (a) perperam intellexit
Gomefus Auctor aliunde probatissimum; sed a die
qua resignatio admisa fuit, computandos. Quam
conditionem præfata Regula Julius II. addi-
dit; ut obseruat Molinaeus in suo, quod in istam
Regulam scripti commentator, & post eum ad-
verterunt ceteri quoquot sunt utriusque Juris Inter-
pretes Gallieci, qui in eandem interpretationes
habuerunt; Quia quidem nondum vigente Regula
Beneficiari, qui quādū vixerunt, inquit Molinaeus,
nunquam cœdere voluerunt, morientes autem,
velut supremo quodammodo & instar cuiusdam suc-
cessorij hereditaria transmittere satagunt in certam
personam velut ictamente institutum contra Canones.
Quibus verbis licet quoque subjicerem, eo etiam fine
memorata Regulam sūisse constitutam, ne
Ordinarii nimis fringantur iure suo.

Quam decisionem ipse suggester Bonifacius VIII.
in una quadam ex suis Constitutionibus, que
referunt in Sexto (g): Si a Sede Apostolica, vel lega-
to ipsius, inquit prefatus Papa, uni, & ab Ordini
Molinariorum alteri eodem idem Beneficium confosur,
apparet; que collatio fuerit prius facta, erit po-
tius conditio possidentis. Et vero neuter posseatur; is
eius fides ipsa contulit, vel legatus, propter conferen-
tis ampliori prærogativam, erit alteri preferendum.
Duo scirent per præsumtum est, Prior, per isthac
verbis Bonifaci VIII. vel legato, non intelligendum
esse simpliciter nuncium Apostolicum; sed eum fol-
lum, qui dignitate & autoritate Legati commen-
dat; quemadmodum obseruat Glossa in caput
citatum. Alterum, jus præveniendi, quo Summus
Pontifex gaudet, non habere locum, quando
ante concessam ab eo Provisione, Ordinarius
jaminceperat suum jus exercere; puta, admis-
tendo dimissionem Titularis, aut acceptando pre-
sentationem a Patrone Ecclesiastico sibi oblatam
(h); quanquam rem ipsam ex sua collatione in-
tegrum non tecerit. Quea due observationses Ca-
balistum autem sibi vindicant (i).

Eadem est Juris prærogativa quantum ad Gra-
duatum. Licet enim Papa possit eum prævenire,
antequam Beneficium, quod sum futurum esse
contentid, postulaverit; ut tantum Rebuffus,
Brodeau (K); & ceteri nostri Jurisconsulti, ipsa
collatione, nullus jam præveniendi locus ei
relinquerit (j); ut verbis expressis habetur in Edi-
cto Ludovici XIII. anno 1499. (m) promulgato.

Eadem quoque est conditio Indulctoriorum. Non
postulant Cardinales præveniri a Summo Pontifice an-
te sex menses quantum ad Beneficia, que pertinent
ad ipsorum collationem. Quod privilegium illidem
indulcent et a Paulo IV. & in ampliori Consilio
fuit comprobatum; ut testatur Louet (n) & Chopin
(o) Chopin (o).

Tandem iure præveniendi Summus Pontifex non
gaudet, quando collatio Beneficiorum ex communi-
ni inter eum, & ceteros Collatores dispergitur,
quemadmodum ejusmodi distributio repertur vige-
re in minori Britannia, in qua solus Papa Bene-
ficia confert pleno iure per octo menses in anno, &
Ordinarii conferunt per reliquos quatuor alios
mens. Quod ifud quoque obseruat præfatus Re-
natus Chopin (p). Quanquam istæ omnes obser-
vationes difficultatem, que instituta est, directe
non attinunt; cum ea tamen aliquam habent
convenientiam; atque id animo perficiuntur, fuit,
futurum ut apud eos, qui sunt ejusmodi rerum
Jurisprudentiae expertes, nihil quidquam injunctio-
nis habent nostrum opus, si nosti huc de-
citionis subiectiorum superiorum annotationes.

C A S U S V.

ISAAC, imputat in Curia Romana Curam

quam-

R E S I G N A T I O :

quemdam in forma commissoria, de eademque
provisio, cum timeret ne sibi visa denegaretur
ab Episcopo Diocesano, qui non solet ullum con-
cedere nisi is, qui præclaræ eruditio & doctrina
commendantur, cuidam Theologico Doctori
sibi familiarissimo resignavit, non obtento suo vi-
sa, atque, adeo possessione nondum adeptus. Num
valet ista resignatio?

R E S P O N S .

Ut possit præsens difficultas tutori ratione dis-
solvi; discutendum est, ut Provisiones, quas
Papa confert plerumque in forma dignum; hoc
est, in forma commissoria, sive propriæ dictæ pro-
visiones, aut simplicita duntaxat mandata de
providendo.

Extant plurimi nota etiam insignioris Auctores,
quales sunt Flaminius Parusius, Brodeau in Louet,
& Frevret (a), qui sentent, ejusmodi provisiores
non esse, nisi simplicia mandata de providendo;
que Papa inscribit Episcopo, & ab Episcopo ve-
re conferri Beneficium, cum exequitur formulam
& committatur Episcopo, &c. Atque adeo visa,
quod confert, esse vera nominis provisio; ex
quo principio Frevret inferit, ei, qui obtinuit ali-
quod Beneficium ex Scripto Romano in dicta
forma concepto, non cedere jus ejusdem resgnandi,
antequam ei visa fuerit concession; quoniam,
inquit laudatus Author, tunc nonnisi imperio
gaudet: adeo ut si Resignarius morte forsan
conspicuerit, in secreta quædam incon-
scientiæ peccata, timet, ne posset tutu conscientia
in ipsius favore resgnationem istam confi-
cere. Num metus, quo lese exigitari experitur,
fundamento aliquo non leví innititur?

R E S P O N S .

Si predicto Parochio compertum sit, atque ex-
ploratum, Benedictum, qui olim in ejusmodi pec-
catorum confusione incidere, ad meliorem fru-
gem lese sincero animi proposito receperisse, aliun-
dum vero eundem illis omnibus dotibus, que Pa-
rochum decent, exornari, & persuasum sit, cum
præ ceteris, quos novit, isto Beneficio digniori
esse, atque etiam ipsum ad maiorem Eccle-
siæ utilitatem esse predicit Cura præsciendum:

2. Est & aliud dicuntur, quod occurrit inter
Provisioem de aliquo Beneficio, & Mandatum
de providendo. Quæcumque enim gratiarum ex-
cipiatarum species abrogantur fuerunt in Concilio
Tridentino (e), nisi exceptis, que pertinent ad
Graduatos, Indulctorios, & eos, qui Diplomate
aliquo donantur ex Sacramento, ex fide jurata,
& ex iunctu ad Diademum Regium adventu. Er-
go Provisioem Beneficiorum, que a Summo
Pontifice quotidie conceduntur in forma commis-
soria, in forma dignum, & que in Galliæ recipiuntur
ab aliis quæcumque sufficiunt, propter quam
satisfactio expiata fuerunt. Perpetrata fuerunt
a S. Augustino, que sua atrocitate erant for-
tasse graviora illis, que a Benedicto commissa-
sunt, nihilominus ipsi post morum emendatio-
nem dignus habitus est, qui Episcopali dignitä-
te insigniretur, atque revera postmodum factus
est is, qui inter sanctissimos Praefates, & ma-
jora Ecclesiæ lumina recentruntur. Peccatum
que sibi S. Petrus contrinxit, Iesum Christum
negando, nullatenus oblitus, quin Divinus iste
Salvator eum constitutus. Principe Apostolorum,
& eis Ecclesiæ caput visibile. At e contrario si Bernardus ne quidem moraliter certum
fuerit, Benedictum in melius immutatum fuisse,
neque quidquam ad utilitatem Ecclesiæ con-
fetti, quod isti Cura præponeretur, non posset
nisi Deo inde gravior perfrons offerto, in ipsius
favore propositam exequi resgnationem, liqui-
dem ultra, neque premente aliunde legitima ali-
qua cauila, tali committeret periculo in Eccle-
siam intrrompenti indignum Pastorem, simul
etiam eorum omnium peccatorum, que ab eo
possent deinceps admitti, exhiberet semetipsum
participem. En qua ratione de proposta diffi-
cilitate censemus. Quam etiam sententiam ho-
dierius Author rerum Theologicarum intelli-
gimus amplexus est (g).

C A S U S VII.

THARRUSIUS, Parochus S. Mauri, cum rati
periculose agrotaret, ab affidente sibi suo Medico
Genacio, quem solum in ista regione reperiatur,
maximopere ulcus est, de sua Cura in favorem ipsius
sibi Gilberti resignanda, dubitanti vero sibi suo
Bene-